

Praha 29.12.2005

65

Zlomeniny v roce 2004

Fractures in 2004

Souhrn

Každý čtvrtý úraz ošetřený na chirurgických ambulancích je komplikován zlomeninou. V roce 2004 bylo evidováno 1,8 mil. úrazů a z toho 472 tis. zlomenin. Tato Aktuální informace sleduje vývoj počtu zlomenin v letech 2000 - 2004, jejich hlavní příčiny a následky.

Summary

Every fourth injury treated in surgical out-patient facilities is complicated with a bone fracture. Of the 1,8 million injuries registered in 2004, 472 thousand were fractures. This Topical Information monitors the trend in the number of bone fractures, their main causes and consequences in the years 2000 - 2004.

Úraz je příhoda, která vede k náhlému zhoršení zdravotního stavu a jedním z vážných důsledků úrazů jsou zlomeniny. Nejčastěji k nim dochází při pádech a dopravních nehodách a vždy by měly být ošetřeny lékařem. Nejběžnějšími typy zlomenin jsou fraktury končetin, dále zlomeniny klíční kosti a žeber. K nejzávažnějším a život přímo ohrožujícím zraněním patří zlomeniny páteře a zlomeniny kostí lebečních.

Podle statistických výkazů chirurgických ambulancí zejména oborů chirurgie, traumatologie, ortopedie, dětské chirurgie se v roce 2004 přihodilo 1,8 mil úrazů, z toho 472 064 zlomenin. Počet úrazů i počet zlomenin proti předchozímu roku se zvýšil zhruba o 1 %, ale znamenalo to o 17 tis. případů poranění více a přibližně o 4 tisíce více zlomenin. Při pohledu na krátkodobější časovou řadu let 2004 - 2000 (viz tabulka níže) úrazů i zlomenin téměř každoročně přibývalo a to průměrně o 1,7 resp. 3,1 procentního bodu. Za čtyři roky se úrazovost jako počet úrazů na 100 tis. obyvatel zvýšila skoro o 7 % a počet zlomenin na 100 tis. obyvatel o více než 12 %. Počet zlomenin rostl rychleji než počet úrazů, čili zvyšovala se závažnost důsledků traumatických příhod.

Úrazy a zlomeniny	2004	2003	2002	2001	2000	Index 2004/2000
Úrazy celkem	1 824 015	1 806 886	1 776 050	1 681 741	1 720 187	106,0
z toho zlomeniny	472 064	468 441	444 811	418 351	421 261	112,1
Úrazy na 100 tis. obyvatel	17 870	17 712	17 411	16 347	16 746	106,7
z toho zlomeniny na 100 tis. obyv.	4 625	4 592	4 361	4 067	4 101	112,8

V kategorii dětí (0 -14 let) se v roce 2004 přihodilo 446 tis. úrazů (viz tabulka níže), z toho 119 tis. případů bylo komplikováno zlomeninou.

Úrazy a zlomeniny dětí	2004	2003	2002	2001	2000	Index 2004/2000
Úrazy celkem	446 456	454 098	454 831	445 377	455 857	97,9
z toho zlomeniny	118 905	116 517	120 648	117 911	120 329	98,8
Úrazy na 100 tis. dětí	29 004	28 900	28 339	26 939	27 047	107,2
z toho zlomeniny na 100 tis. dětí	7 725	7 416	7 517	7 132	7 140	108,2

Úrazovost meziročně vzrostla jen o 0,4 %, ale počet zlomenin na 100 tis. dětí o 4,2 %. Za období od roku 2000 došlo ke zvýšení úrazovosti dětí o 7 % a počet zlomenin na 100 tis. dětí vzrostl dokonce o více než 8 %.

Podle údajů z Registru hospitalizovaných (tab. č. 1 a č. 2 v příloze) bylo v roce 2004 hospitalizováno se zlomeninou 81 601 osob (40 560 mužů a 41 041 žen), tj. o 1,2 % více než v roce předchozím, stejnou měrou vzrostla i hospitalizovanost (počet hospitalizovaných na 100 tis. obyvatel). Nejvíce mužů a žen pobývalo v nemocnici se zlomeninami končetin, převažovali muži. Další nejčastější frakturou byla zlomenina kosti stehenní, tento úraz postihuje dvakrát častěji ženy než muže a souvisí v řadě případů s onemocněním osteoporózou. Tři sta lidí leželo v nemocnici s vícečetnými frakturami. Z dětí se zlomeninou bylo hospitalizováno 5 450 chlapců a 3 117 dívek (celkem 557 dětí ze 100 tis.). Podobně jako v dospělé populaci převažovaly zlomeniny končetin a těmito závažnými úrazy byli ve dvojnásobné míře postiženi chlapci. V dané věkové kategorii se i zlomeniny kosti stehenní vyskytovaly častěji u chlapců než u dívek v důsledku rizikovějšího chování chlapců; v tomto věku se ještě neprojevují příznaky onemocnění osteoporózou jako je tomu ve vyšších věkových kategoriích dospělé populace. Se zlomeninami postihujícími více částí těla bylo přijato do nemocniční péče 12 dětí. K nejzávažnějším úrazům - zlomeninám kostí lebky a obličeje došlo u dětí v 863 případech a ke zlomeninám krku, hrudníku a pánve v 352 případech.

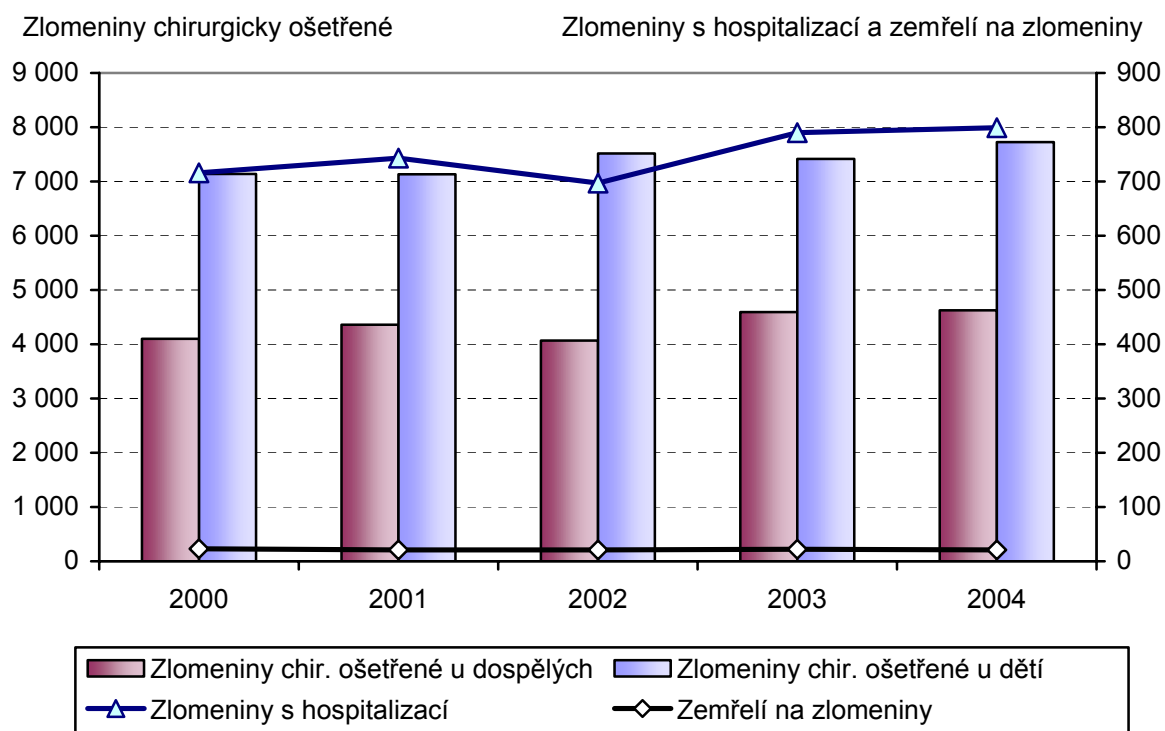
Z celkové populace na zlomeniny zemřelo v nemocnici podle údajů z Registru hospitalizovaných 1 671 osob. Nejčastější příčinou úmrtí byla zlomenina kosti stehenní s hospitalizační letalitou (počet zemřelých na 1 tisíc hospitalizovaných) 47,1. Do této skupiny spadá zlomenina proximálního femuru (horní části kosti stehenní), kde nejvyšší počet zlomenin připadá na collum femoris - krček. Tato fraktura zasahuje hlavně starší lidi s průměrným věkem postižených 72,2 roku (podle údajů za rok 2004); ve většině případů se jednalo o ženy. Vysokou hospitalizační letalitu měly také zlomeniny postihující více částí těla (40,0). Podle údajů ČSÚ zemřelo celkem na zlomeniny 2 157 osob, tj. 21,1 na 100 tis. obyvatel; od roku 2000 se úmrtnost udržuje s menšími výkyvy na stejné úrovni.

Závěrem je možné konstatovat, že počet úrazů i úrazovost v roce 2004 mírně vzrostly, ale mnohem výrazněji narostl počet zlomenin, a to jak v populaci celkem tak i u dětí. Z údajů o hospitalizovaných je zřejmé, že na nárůstu zlomenin se podílely do značné míry vyšší počty hospitalizovaných se zlomeninou kosti stehenní, čili celkově vyšší incidenci zlomenin je možné vysvětlit jednak zvyšujícím se počtem lidí ve věkové kategorii seniorů jednak nárůstem počtu fraktur u dětí. V kategorii dětí je tento jev alarmující. Stálo by za podrobnější zkoumání, co je jeho příčinou - snížená obratnost dětí, jejich váha/nadváha, zdravotní stav apod.

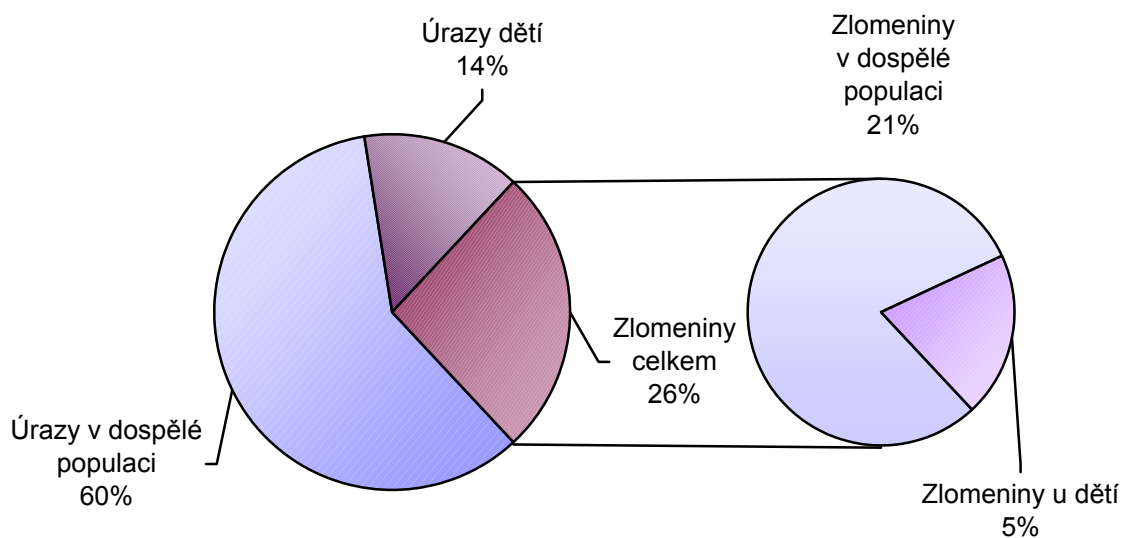
V Aktuální informaci byly využity jako zdroje dat: Roční výkaz o činnosti zdravotnických zařízení pro obor chirurgie, hlášení hospitalizací, statistika ČSÚ (Zemřelí).

Vypracovala: Ing. Alena Ondračková

Vývoj počtu zlomenin na 100 tis. obyvatel

Struktura úrazů, 2004

Příloha

Tab. č. 1

Hospitalizovaní se zlomeninou v roce 2004	Počet hospitalizovaných				Průměrný věk	Ošetrovací doba	Počet zemřelých
	muži	ženy	celkem	muži a ženy na 100 tis.			
kostí lebky a obličeje	4 177	1 362	5 539	54,3	32,4	5,5	16
krku, hrudníku a pánve	7 365	5 953	13 318	130,5	54,0	11,0	176
kosti stehenní	7 719	16 658	24 377	238,8	72,2	16,0	1 149
jiných částí končetin	21 092	16 975	38 067	373,0	42,3	7,6	122
postihující více částí	207	93	300	2,9	42,2	17,9	12
celkem	40 560	41 041	81 601	799,5			1 475

Tab. č. 2

Vývoj hospitalizovanosti z důvodu zlomeniny	2004	2003	2002	2001	2000	Index 2004/2000
kostí lebky a obličeje	54,3	57,2	57,2	53,1	54,9	98,8
krku, hrudníku a pánve	130,5	128,2	119,4	110,4	117,2	111,3
kosti stehenní	238,8	239,1	223,3	206,1	202,4	118,0
jiných částí končetin	373,0	363,1	340,2	324,0	337,9	110,4
postihující více částí	2,9	2,6	3,0	3,4	3,2	91,8
celkem	799,5	790,2	743,1	697,0	715,6	111,7

Tab. č. 3

Zemřelí na zlomeniny v letech 2000 - 2004	2004	2003	2002	2001	2000	Index 2004/2000
kostí lebky a obličeje	362	467	462	444	523	69,2
krku, hrudníku a pánve	285	339	279	276	308	92,5
kosti stehenní	1 404	1 431	1 286	1 343	1 297	108,2
jiných částí končetin	62	57	55	42	67	92,5
postihující více částí	44	44	38	69	97	45,4
celkem	2 157	2 338	2 120	2 174	2 292	94,1
celkem na 100 tis. obyv.	21,0	22,0	21,0	21,0	23,0	91,3